

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

УДК 347.77

І. Є. ЯКУБІВСЬКИЙ,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри
цивільного права та процесу Львівського на-
ціонального університету імені Івана Франка

ВИКОРИСТАННЯ ТВОРУ В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

У статті досліджено одну із базових категорій в авторському праві – використання твору. На основі положень Цивільного кодексу України та Закону України «Про авторське право і суміжні права» проаналізовано різноманітні способи використання твору з точки зору їх поділу на прямі та опосередковані.

Ключові слова: авторське право, використання твору, спосіб використання, відтворення.

Постановка проблеми. «Використання» є однією із базових категорій при розкритті змісту майнових прав інтелектуальної власності, зокрема майнових авторських прав. Так, до майнових прав інтелектуальної власності на твір закон відносить: 1) право на використання твору; 2) виключне право дозволяти використання твору; 3) право перешкоджати неправомірному використанню твору, в тому числі забороняти таке використання; 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом (ст. 440 Цивільного кодексу України (далі – ЦК)). При цьому законодавче визначення поняття «використання» відсутнє. У літературі ж означене питання і донині залишається дискусійним.

Метою даної статті є аналіз поняття «використання твору» в авторському праві крізь призму способів такого використання.

Аналіз останніх досліджень. Окресленої проблематики торкались у своїх роботах такі науковці, як С. О. Бабкін, В. А. Белов, Е. П. Гаврилов, В. А. Дозорцев, О. В. Жилінкова, О. М. Мельник, О. П. Сергєєв, О. О. Штефан.

Виклад основного матеріалу. У цивільно-правовій літературі висловлені різні точки зору щодо розуміння поняття «використання твору».

Так, за словами В. А. Дозорцева, використання об'єкта авторського права – це пуск його в економічний оборот. Єдина форма такого пуску, яка впливає із його специфіки як нематеріального об'єкта, – доведення об'єкта до необмеженого кола осіб, а, точніше, створення можливості його сприйняття невизначеним колом осіб [1, с. 131].

На думку Е. П. Гаврилова, «використання» розуміється як широке поняття, яке включає різні випадки застосування твору, що регулюються нормами авторського права [2, с. 135–136].

У свою чергу, О. П. Сергєєв зазначає, що право на використання твору є не що інше, як можливість автора самостійно вирішувати всі питання, пов'язані з наданням третім особам доступу до твору і з його використанням [3, с. 217]. Подібне трактування поняття права на використання підтримує О. О. Штефан [4, с. 170].

Відмінну від наведених вище позицію займає В. А. Белов, підкреслюючи, що при всьому, здавалось би, великому розмаїтті «форм і способів» використання у всіх з них простежується дещо спільне, а саме правомочність на відтворення або копіювання [5, с. 456–457].

Відповідно С. О. Бабкін вважає, що змістовно авторське право є правом на відтворення твору у будь-яких можливих формах і використання твору способами, прямо передбаченими законом [6, с. 178].

У свою чергу, О. М. Мельник розглядає право на використання як вилучення із твору його корисних якостей будь-якими способами, що не суперечать закону. Це перш за все забезпечення вільного доступу інших осіб до твору [7, с. 255].

З приводу наведених позицій видається за доцільне висловити певні зауваження.

Так, важко беззастережно сприйняти тезу про те, що використанням твору є його «пуск в економічний оборот». Адже сам твір як нематеріальний результат творчої діяльності автора не може виступати об'єктом

обороту. Об'єктами цивільного обороту можуть бути або майнові авторські права [8, с. 30–38], або ж матеріальні об'єкти (носії), в яких втілено твір (примірники книг, компакт-диски тощо). Дії із введення примірників твору в цивільний оборот (розповсюдження шляхом першого продажу, імпорту тощо) визнаються використанням твору, про що мова йтиме нижче, але такими діями можливі способи використання твору не вичерпуються. Наприклад, немає підстав вважати, що відтворення твору чи його публічне виконання становлять собою введення примірника твору в цивільний оборот. У першому випадку примірники твору лише виготовляються, але ще не потрапляють в оборот, в другому ж випадку примірники твору як такі відсутні взагалі.

Також не можна погодитися із тим, що використання твору зводиться лише до його відтворення (або копіювання). Таке трактування поняття «використання» є занадто вузьким і не охоплює всіх способів використання твору, навіть з числа передбачених у законі. Тому прихильники такого підходу змушені вдаватися до надто широкого тлумачення поняття «відтворення», включаючи в нього такі способи, як копіювання, публічний показ і виконання, повідомлення в ефір чи по кабелю (трансляція), доведення до загального відома, переклад та інша переробка [5, с. 456–457].

Але жодна з перерахованих дій, крім копіювання, не може трактуватися як відтворення в розумінні законодавства про авторське право. Наприклад, не можна вважати відтворенням публічне виконання твору. І річ тут не тільки в тому, що законодавство розглядає відтворення і публічне виконання як самостійні способи використання твору. Відтворення – це діяльність, яка загалом позбавлена творчого характеру. «Відтворювати» означає передавати що-небудь з максимальною точністю [9, с. 145]. У свою чергу, публічне виконання твору співаком, музикантом, танцюристом, артистом цирку тощо є творчою інтерпретацією виконуваного твору. Те ж саме можна сказати і про переклад чи іншу переробку твору. Діяльність перекладача, аранжувальника теж носить творчий характер, оскільки в її результаті створюється похідний твір, який є об'єктом авторського права.

До сказаного варто додати, що історично виникнення авторського права пов'язується із винайденням книгодрукування [10, с. 5; 11, с. 11]. На цьому етапі авторське право було покликане забезпечити охорону інтересів авторів і видавців від несанкціонованого копіювання і розповсюдження книг. Тому первинно авторське право розумілося як право на виготовлення копій або копіювання. Цим, власне, і обумовлена історична назва авторського права *copyright* (в пер.

з англ. – право на копіювання). Як слушно зазначає Е. П. Гаврилов, відтворення – історично перша і на початковому етапі розвитку авторського права єдина авторська правомочність [12, с. 129]. Проте подальший розвиток інституту авторського права засвідчив, з одного боку, появу великої кількості інших (крім книг) об'єктів і, з іншого боку, поширення авторсько-правової охорони не тільки на відтворення (копіювання) твору, але й на цілу низку інших дій з використання твору. І тому в контексті сучасного авторського права вести мову про те, що використання твору зводиться до його відтворення (копіювання), було б не зовсім правильно.

Щодо розуміння поняття «використання» як «доведення об'єкта до необмеженого кола осіб» або «надання третім особам доступу до твору» слід зауважити, що існують випадки, коли використання твору не передбачає надання публіці доступу до його сприйняття. Наприклад, виготовлення накладу (тиражу) книги чи партії компакт-дисків саме по собі не надає доступу для сприйняття публікою відповідного твору. Судова практика виходить з того, що неправомірне зберігання копії комп'ютерної програми в пам'яті електронного засобу (комп'ютера тощо) є порушенням майнового авторського права (п. 31 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 5 «Про застосування судами норм законодавства у справах про захист авторського права і суміжних прав»). Тим самим визнається, що зберігання копії комп'ютерної програми в пам'яті комп'ютера чи іншого електронного засобу становить собою використання комп'ютерної програми. При цьому очевидно, що сама по собі така дія не надає публіці доступу до сприйняття такого твору.

Слід висловити певні застереження і щодо розуміння використання твору як вилучення з твору його корисних властивостей. Подібне трактування, як відомо, застосовується при визначенні права користування як однієї із правомочностей, що входить до змісту права власності. Проте механізм вилучення корисних властивостей з об'єкта права інтелектуальної власності, у тому числі з твору, відрізняється від користування річчю. Корисні властивості об'єктів авторського права можуть проявлятися двоюко. З одного боку, літературні, художні та інші твори є корисними в тому сенсі, що дозволяють задовольняти культурні, освітні, наукові та інші подібні потреби людини. У цьому аспекті вилучення корисних властивостей твору може набувати таких форм, як, скажімо, читання книги, перегляд художнього фільму, прослуховування симфонії, виконання відповідних операцій на комп'ютері за допомогою комп'ютерної програми тощо. З другого боку, корисні властивості

твору мають іншу сторону – економічну, оскільки здійснення певних дій щодо самого твору чи його матеріальних носіїв здатне приносити суб'єкту, що такі дії вчиняє, майнову вигоду (виготовлення і розповсюдження примірників книги, публічна демонстрація художнього фільму, публічне виконання симфонії, виготовлення і розповсюдження примірників комп'ютерної програми тощо). Проте не в кожному із наведених випадків вилучення корисних властивостей твору становитиме акт його використання. У цьому аспекті В. А. Дозорцев слушно зазначав, що від користувача слід відрізнити «споживача» об'єкта – особу, яка здійснює споживання продукції, виробленої користувачем. Таким споживачем є, наприклад, читач книги, яка містить охоронюваний твір і виготовлена користувачем (видавництвом); покупець виробу, в якому застосований винахід, використаний виробником тощо [13, с. 48–49].

Таким чином, на відміну від права власності, у сфері інтелектуальної власності, і зокрема авторського права, не всі форми вилучення корисних властивостей об'єкта охоплюються закріпленими за правоволодільцем виключними правами. Останні поширюються лише на ті дії щодо вилучення корисних властивостей з твору, які, власне, підпадають під поняття «використання». Саме ж використання твору полягає у вчиненні певних дій, які йменуються способами використання.

Основні способи використання об'єктів авторського права передбачені статтями 441, 442 ЦК та ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Відповідно до ст. 441 ЦК використанням твору є його: 1) опублікування (випуск у світ); 2) відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі; 3) переклад; 4) переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни; 5) включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо; 6) публічне виконання; 7) продаж, передання в найм (оренду) тощо; 8) імпорт його примірників, примірників його перекладів, переробок тощо. Використанням твору є також інші дії, встановлені законом.

Відповідно у ч. 1 ст. 442 ЦК закріплено перелік дій, які вважаються опублікуванням твору.

Дещо по-іншому регулює дане питання Закон України «Про авторське право і суміжні права». Так, згідно із ч. 2 ст. 15 цього Закону, виключне право на використання твору автором (чи іншою особою, яка має авторське право) дозволяє йому використовувати твір у будь-якій формі і будь-яким способом. Далі, у ч. 3 ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» передбачено, що виключне право автора (чи іншої особи, яка має авторське право) на

дозвіл чи заборону використання твору іншими особами дає йому право дозволяти або забороняти: 1) відтворення творів; 2) публічне виконання і публічне сповіщення творів; 3) публічну демонстрацію і публічний показ; 4) будь-яке повторне оприлюднення творів, якщо воно здійснюється іншою організацією, ніж та, що здійснила перше оприлюднення; 5) переклади творів; 6) переробки, адаптації, аранжування та інші подібні зміни творів; 7) включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій тощо; 8) розповсюдження творів шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або шляхом здавання в майновий найм чи у прокат та шляхом іншої передачі до першого продажу примірників твору; 9) подання своїх творів до загальної відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця і у будь-який час за їх власним вибором; 10) здавання в майновий найм і (або) комерційний прокат після першого продажу, відчуження іншим способом оригіналу або примірників аудіовізуальних творів, комп'ютерних програм, баз даних, музичних творів у нотній формі, а також творів, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі або у формі, яку зчитує комп'ютер; 11) імпорт примірників творів. Крім того, у даній статті закону спеціально зазначається, що цей перелік не є вичерпним.

Вважаємо, що всі дії з використання твору можуть бути розділені на дві групи: 1) дії щодо самого твору як нематеріального об'єкта; 2) дії щодо матеріального носія, в якому втілено твір.

Відтак, використання твору у першому випадку можна вважати прямим (дії вчиняються безпосередньо щодо твору), у другому – опосередкованим (дії вчиняються щодо матеріального носія, в якому втілено твір).

Для характеристики безпосереднього використання твору слід виходити з того, що ознаками твору як об'єкта авторського права є його творчий характер і об'єктивна форма вираження. З моменту первинного надання твору об'єктивної форми вираження твір вважається створеним, тобто починає своє буття у якості об'єкта авторського права. З цього ж моменту виникають суб'єктивні авторські права на твір, у тому числі і виключне право на його використання. Але після створення твору його автор (чи інший правоволодільць) або з його дозволу – інша особа можуть повторно надавати цьому твору той чи іншої об'єктивної форми. Відтак, щоразу, коли твору після його первинного вираження у певній об'єктивній формі надається нова об'єктивна форма, має місце використання твору.

При цьому можливі як варіанти, коли вторинне надання твору об'єктивної форми безпосередньо не

забезпечує іншим особам (публіці) доступу до сприйняття твору, так і ті, за яких твір подається до сприйняття інших осіб.

Перший варіант передбачає надання твору такої об'єктивної форми, яка має відносно сталі і незмінні існування в часі. Зазвичай це полягає у фіксації твору на певний матеріальний носій чи носії (наприклад, запис файлу, що містить твір, на USB накопичувач, виготовлення партії компакт-дисків із записаною на них комп'ютерною програмою тощо). У даному випадку йдеться про такий спосіб використання твору, як відтворення.

Відповідно до ст. 441 ЦК використанням твору є, зокрема, його відтворення будь-яким способом та в будь-якій формі.

Згідно ж із ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» відтворення – виготовлення одного або більше примірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер.

На думку О. М. Мельник, право на відтворення – це право на повторне надання твору об'єктивної форми, що робить твір доступним для сприйняття іншими особами [7, с. 257]. У свою чергу, О. В. Жилінкова вважає, що можливість відтворення твору як його ознака як об'єкта авторського права не співпадає із поняттям права на відтворення твору; другий термін описує лише ті варіанти відтворення, які поєднані з матеріальною формою [14, с. 79].

На наш погляд, зміст положення ст. 441 ЦК стосовно відтворення хоч і допускає можливість достатньо широкого тлумачення даного поняття, проте це не повинно призводити до надмірного «роздування» його змісту, що призведе до поглинання ним інших способів використання твору. Наприклад, коли має місце публічне виконання твору, публічне сповіщення, публічна демонстрація, то твору повторно надається та чи інша об'єктивна форма, що робить можливим його сприйняття іншими особами. Відповідно, якщо взяти за основу наведену вище точку зору, що відтворення – це будь-яке повторне надання твору об'єктивної форми, то тоді розвиваються межі даного поняття і, як наслідок, значна частина передбачених у законодавстві способів використання твору поглинатимуться поняттям «відтворення».

Використання твору шляхом вторинного надання йому об'єктивної форми може передбачати як фіксацію твору в його первісному вигляді без створення нових творів, так і відповідні дії, у результаті яких створюється новий твір (переклад, аранжування, інша творча переробка твору; включення

твору як складової до збірників, антологій та інших складених творів).

Другий варіант передбачає вторинне надання твору такої об'єктивної форми, яка робить можливим його сприйняття іншими особами (публікою). При цьому надання доступу до сприйняття твору може бути обмеженим у часі або необмеженим у часі. У першому випадку йдеться про такі способи використання твору, коли здійснюється тривале протягом певного проміжку часу подання (представлення) твору публіці (публічне виконання, публічне сповіщення, публічна демонстрація). У другому випадку має місце подання твору до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до твору з будь-якого місця й у будь-який час за їх власним вибором (наприклад, розміщення твору на веб-сайті у мережі Інтернет). Крім того, можна виділити способи використання, при яких надається можливість сприйняття твору обмеженим колом осіб (публічне виконання твору на концерті, публічна демонстрація аудіовізуального твору в кінотеатрі), та ті, які надають доступ до твору необмеженому колу осіб (публічне сповіщення твору по радіо чи телебаченню, розміщення творів у мережі Інтернет тощо). При цьому закон ставить вимогу, що це мають бути особи, які не належать до кола сім'ї чи близьких знайомих цієї сім'ї.

Тепер зупинимось на випадках опосередкованого використання твору, коли відповідні дії вчиняються не безпосередньо щодо твору, а щодо матеріального носія, в якому його втілено. У якості останнього може виступати оригінал чи примірник твору. У Законі України «Про авторське право і суміжні права» передбачено, що примірник твору – це копія твору, виконана у будь-якій матеріальній формі.

З числа передбачених законодавством України способів використання твору до опосередкованих можна віднести такі, як розповсюдження творів шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або шляхом здавання в майновий найм чи у прокат та шляхом іншої передачі до першого продажу примірників твору; здавання в майновий найм і (або) комерційний прокат після першого продажу, відчуження іншим способом оригіналу або примірників аудіовізуальних творів, комп'ютерних програм, баз даних, музичних творів у нотній формі, а також творів, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі або у формі, яку зчитує комп'ютер; імпорт примірників творів. До цієї ж групи належить також публічний показ у випадку безпосередньої демонстрації оригіналу чи примірника твору в галереї, на виставці чи в інших місцях, де присутні чи можуть бути присутні особи, які не належать до кола сім'ї

чи близьких знайомих цієї сім'ї особи, яка здійснює показ.

Спільним для перерахованих дій є те, що всі вони так чи інакше пов'язані оборотом матеріальних носіїв, у яких втілено твір. При цьому опосередковане використання твору може полягати у введенні матеріальних носіїв твору у цивільний оборот (розповсюдження шляхом першого продажу, імпорту тощо) або у вчиненні інших дій, що опосередковують оборот таких матеріальних носіїв (наприклад, здавання у прокат).

Розмежування прямих і опосередкованих способів використання твору має важливе практичне значення, і неврахування його іноді призводить до виникнення проблем у правозастосуванні.

Так, ТОВ «Українська ДіВіДі компанія» звернулося до господарського суду з позовом, у якому просило, зокрема, стягнути з фізичної особи-підприємця суми компенсації за порушення майнових авторських прав з посиланням на отримане за договором виключне право на розповсюдження аудіовізуальних творів на дисках формату DVD шляхом оптового та/або роздрібного продажу для домашнього перегляду з правом передачі третім особам. Рішенням місцевого суду, залишеним без змін судом апеляційної інстанції, з підприємця стягнуто заявлені позивачем суми компенсації за порушення виключних майнових авторських прав позивача. Задовольняючи частково касаційну скаргу, Вищий господарський суд України у постанові від 3 листопада 2009 р. № 8/147/21 зазначив, що, як встановлено

попередніми судовими інстанціями, договір позивача з виробником дисків формату DVD з відповідними фільмами надає Товариству виключне право на розповсюдження шляхом оптового та/або роздрібного продажу в Україні саме примірників аудіовізуальних творів. Про передачу позивачеві авторських (не за назвою, а за змістом) майнових прав, які дозволяли б Товариству використовувати на свій розсуд (у межах визначених відповідним договором) самі твори, а не їх готові примірники іншого виробника, у згаданому договорі не йдеться. У цьому випадку попередні судові інстанції, неправильно застосувавши приписи статей 1, 8 і 15 Закону (стосовно визначення твору, примірника твору, об'єкта авторського права та обсягу прав з використання твору), безпідставно ототожнили твір як об'єкт авторського права з примірником цього ж твору, дробросовісно відтвореного іншою особою [15].

Висновки. Використання твору полягає у вчиненні відповідних дій щодо твору як нематеріального результату творчої діяльності (пряме використання) або щодо матеріальних носіїв, у яких цей твір втілено (опосередковане використання). Пряме використання твору полягає у вторинному наданні створеному твору об'єктивної форми вираження із забезпеченням для інших осіб (публіки) доступу до сприйняття твору чи без такого. Опосередковане використання твору передбачає введення в цивільний оборот матеріальних носіїв (оригіналу та примірників) твору або вчинення інших дій, що опосередковують оборот таких матеріальних носіїв.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дозорцев В. А. Авторские правомочия / В. А. Дозорцев // Проблемы современного авторского права : межвуз. сб. науч. тр. / отв. ред. М. М. Богуславский, О. А. Красавчиков. – Свердловск : СЮИ, 1980. – 144 с.
2. Гаврилов Э. П. Советское авторское право (Основные положения. Тенденции развития) / Э. П. Гаврилов ; отв. ред. В. А. Рассудовский. – М. : Наука, 1984. – 223 с.
3. Сергеев А. П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации : учебник / А. П. Сергеев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : ТК Велби : Проспект, 2005. – 752 с.
4. Право інтелектуальної власності : Акад. курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін. ; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. – К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
5. Белов В. А. Гражданское право. Т. III. Особенная часть. Абсолютные гражданско-правовые формы : учебник / В. А. Белов. – М. : Юрайт, 2012. – 1189 с.
6. Бабкин С. А. Интеллектуальная собственность в Сети «Интернет» / С. А. Бабкин. – М. : АО Центр ЮрИнфоР, 2005. – 215 с.
7. Право інтелектуальної власності : Акад. курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. – К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2004. – 672 с.
8. Якубівський І. Є. Майнові права інтелектуальної власності як об'єкти цивільного обороту / І. Є. Якубівський // Право та інновації. – 2014. – № 4 (8). – С. 30–38.
9. Словник української мови / кер. В. В. Німчук та ін. ; відп. ред. В. В. Жайворонок. – К. : ВЦ «Просвіта», 2012. – 1320 с.
10. Дністрянський Ст. Берненьська унія і наше відношене до неї / Ст. Дністрянський // Часопис правничі і економічна: Правничі і економічні розвідки історично-філософської секції Наукового товариства імени Шевченка. Рік I. Том I. – Львів, 1900. – 56 с.

11. Валле В. Спадок Джеймса I та королеви Анни: охорона інтелектуальної власності у часі і просторі / В. Валле. – К. : Дух і літера, 2010. – 216 с.
12. Гаврилов Э. П. Комментарий к закону об авторском праве и смежных правах / Э. П. Гаврилов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Экзамен, 2005. – 384 с.
13. Дозорцев В. А. Интеллектуальные права: Понятие. Система. Задачи кодификации : сб. ст. / В. А. Дозорцев ; Исслед. центр част. права. – М. : Статут, 2005. – 416 с.
14. Жилінкова О. В. Договори в сфері реалізації авторських прав на музичний твір : монографія / О. В. Жилінкова. – Х. : Ксилон, 2008. – 212 с.
15. Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/6530537>.

REFERENCES

1. Dozortsev V. A. Avtorskie pravomochiya (Author Powers), *Problemy sovremennogo avtorskogo prava: mezhvuzovskiy sbornik nauchn. trudov*, otv. red. M. M. Boguslavskiy, O. A. Krasavchikov, Sverdlovsk: SYuI, 1980, p. 144.
2. Gavrilov E. P. *Sovetskoe avtorskoe pravo (Osnovnye polozheniya. Tendentsii razvitiya)* (Soviet Copyright (Basic Provisions. Trends)), otv. red. V. A. Rassudovskiy, M., Nauka, 1984, p. 223.
3. Sergeev A. P. *Pravo intellektual'noy sobstvennosti v Rossiyskoy Federatsii* (Intellectual Property Rights in the Russian Federation), ucheb., 2-e izd., pererab. i dop., M., TK Velbi, Izd-vo Prospekt, 2005, p. 752.
4. *Pravo intelektualnoi vlasnosti* (Intellectual Property), akad. kurs: pidruchnyk dlia stud. vyshchikh navch. zakladiv, O. P. Orliuk, H. O. Androshchuk, O. B. Butnik-Siverskyi ta in.; za red. O. P. Orliuk, O. D. Sviatotskoho, K., Vydavnychi Dim «In Yure», 2007, p. 696.
5. Belov V. A. *Grazhdanskoe pravo*. T. III. Osobennaya chast'. Absolyutnye grazhdansko-pravovye formy [Civil law. T. III. The special part. Absolute civil form], uchebnyk, M., Izd-vo Yurayt, 2012, p. 1189.
6. Babkin S. A. *Intellektual'naya sobstvennost' v Seti «Internet»* (Intellectual Property in the «Internet»), M., AO Tsentr YurInfoR, 2005, p. 215.
7. *Pravo intelektualnoi vlasnosti* (Intellectual Property), Akad. kurs: pidruchnyk dlia stud. vyshchikh navch. zakladiv, za red. O. A. Pidopryhory, O. D. Sviatotskoho, K., Vyd. Dim «In Yure», 2004, p. 672.
8. Iakubivskiy I. Ie. Mainovi prava intelektualnoi vlasnosti yak obiekty tsyvilnoho oborotu (Intellectual Property Rights as Objects of Civil Turnover), *Pravo ta innovatsii*, 2014, No. 4 (8), pp. 30–38.
9. *Slovnnyk ukrainskoi movy* (Ukrainian Dictionary), ker. V. V. Nimchuk ta in., vidp. red. V. V. Zhaivoronok, K., VTs «Prosvita», 2012, p. 1320.
10. Dnistrianskyi St. Bernenska uniiia i nashe vidnoshenie do nei (Bernenska Union and our Relationships to it), *Chasopys pravnycha i ekonomichna: Pravnychi i ekonomichni rozvidky istorychno-filozofichnoi sektsyi Naukovoho tovarystva imeny Shevchenka*. Rik I. Tom I., Lviv, 1900, p. 56.
11. Vallie V. *Spadok Dzheimsa I ta korolevy Anny: okhorona intelektualnoi vlasnosti u chasi i prostori* (Heritage of James I and Queen Anne of England: Intellectual Property Protection in Time and Space), K., Duxh i litera, 2010, p. 216.
12. Gavrilov E. P. *Kommentariy k zakonu ob avtorskom prave i smezhnykh pravakh* (Comments on the Law on Copyright and Related Rights), 4-e izd., pererab. i dop., E. P. Gavrilov, M., Ekzamen, 2005, p. 384.
13. Dozortsev V. A. *Intellektual'nye prava: Ponyatie. Sistema. Zadachi kodifikatsii*. Sbornik statey (Intellectual Property Rights: The Concept. System. Objectives of the Codification. Digest of Articles), Issled. tsentr chastnogo prava, M., Statut, 2005, p. 416.
14. Zhylinkova O. V. *Dohovory v sferi realizatsii avtorskykh prav na muzychnyi tvir* (Contracts in Implementing Copyright in a Musical Work), monohrafiia, Kh., Ksylon, 2008, p. 212.
15. Rezhym dostupu, <http://reyestr.court.gov.ua/Review/6530537>.

И. Е. ЯКУБИВСКИЙ

кандидат юридических наук, доцент кафедры гражданского права и процесса
Львовского национального университета имени Ивана Франко

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОИЗВЕДЕНИЯ В АВТОРСКОМ ПРАВЕ УКРАИНЫ

В статье исследована одна из базовых категорий в авторском праве – использование произведения. На основании положений Гражданского кодекса Украины и Закона Украины «Об авторском праве и смежных правах»

проанализированы различные способы использования произведения с точки зрения их деления на прямые и опосредствованные.

Ключевые слова: авторское право, использование произведения, способ использования, воспроизведение.

I. E. YAKUBIVSKYY

Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of Ivan Franko National University of Lviv

THE USING OF A WORK IN UKRAINIAN COPYRIGHT LAW

Problem setting. «The using» is one of the basic categories of copyright law. However Ukrainian copyright legislation doesn't contain definition of this term. Different opinions, concerning to this question, are presented in law literature.

Analysis of resent researches and publications. The following scientists discovered the specified question: V. A. Belov, E. P. Gavrilov, V. A. Dozortsev, O. M. Melnyk, O. O. Shtefan, O. V. Zhylinkova and others.

Article's main body. The main modes of the using of a work are provided in Civil Code of Ukraine (articles 441, 442) and Law of Ukraine about Copyright and Related Rights (article 15). Civil Code of Ukraine prescribes next modes of the using of a work: publication (issue), reproduction by any mode and in any form, translation, remaking, adaptation, arrangement and other similar alterations, inclusion as components into collections, databases, anthologies, encyclopedias etc., public performance, sale, transferring to rental (lease) etc., import of it copies, copies of it translates, alterations etc. The using of a work includes other actions, provided in law. Particularly, in Law of Ukraine about Copyright and Related Rights are fixed the next modes of the using: public display, public demonstration, broadcast and communication to the public of the works such that its representatives may access the works in any place and at any time of their own choosing.

We consider that all these modes could be divided into two groups: direct using and indirect using. When created work acquires a new objective form of expression, we are talking about direct using. In some cases it doesn't create a possibility to perception of a work for the other persons (for example, reproduction), but in other cases such possibility exists (public performance, broadcast, public demonstration etc.). The content of indirect using are the actions for introduction into the civil circuit the original or copies of a work (distribution by first sale, import etc.) or other actions, related with such circuit (transfer to rental (lease)).

Conclusions and prospects for the development. The using of a work provides the actions concerning to a work as a non-material result of creative activity (direct using) or concerning to the material objects, which contain such work (indirect using). Direct using means a secondary giving to a work objective form of expression. Indirect using consists in actions, which are related with the civil circuit of the material objects – the original or copies of a work.

Key words: copyright, using of a work, mode of using, reproduction.